

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrtileta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrtileta 1 gld. 15 kr. nov. den.

V Ljubljani v sredo 29. marca 1865.

Gospodarske stvari.

Priporočilo za letošnjo pozno spomlad!

Od leta 1775 ni bilo tako pozne zime. Kmetovavci moramo skrbeti, kaj da si bomo za prihodnjo spomladansko setev izbrali, ako bi sneg pred dvemi ali tremi tedni ne pošel s polja. Če nas bo sneg zadrževal, skrbimo, da sadimo več krompirja, turšice, sočivja, pese, in da sejemo moharja, znane dobre živinske piče, ki se zavoljo mrzlot še le prve dni majnika seje. Poseje se ga na en oral (joh) zemlje en mernik (pol vagána) ali na 100 štirjaških sežnjev en bokal (firkelj)*. Kosí se za klajo, kakor je bilo že v „Novicah“ rečeno, kadar začne svatje delati; za seme se pa pustí tako dolgo, da svatje dobro izzorí. Mohar dá še drugo manjšo košnjo, ako je letina za-nj; sicer se pa po prvi košnji še lahko ajda seje.

Fid. Terpinc,
predsednik kmetijske družbe.

Primeček k sestavku

„Kmet premalo — gospoda preveč.“

Želeti je, da vsakter sadjorejec pazno prebira gosp. L. Pintarjev sestavek in da se véde po njegovih naukih; kmali mu bo obila rodovitost povrnila trud in stroške.

To govorim po svoji lastni skušnji.

Kadar sadno drevje sadim po vrtu, mi je prvi namen, da mi drevje obilo zaželenega sadú donša, — drugi namen pa je, da mi, kolikor se s prvim namenom vjema, tudi z lepo podobo vrt kinča, pa le toliko i nič več, sicer se prvi namen sadnega drevja vniči, vrh tega pa tudi drugi namen ne doseže, kajti z ozirom na lepo podobo vedno rezano drevje ostari in sključenemu ježu podobno vrt grdí.

Zasadil sem si vrt — tega je že 35 let — z visocim in nizkim drevjem, krajšal sem od začetka lesne mladike, plodni les pa večidel puščal, — in hvala Bogu! vsako leto mi rodijo zlasti pritlikovci, da se memogredoči čudijo, mislé, da lega vrta to dela, ker drugod ni drevje tako rodovito. Al ta je prazna. Pripravno obrezovanje dela to.

Da se drevó, naj je pritlikovec ali visokovec, lepo raznaša, treba je, kadar ga sadiš, paziti na to, da se korenine prav prirežejo, in kadar jih z zemljo zakrivaš, lepo na vse strani raztegnejo, nikar pa ne podvihajo. Ravno to, da so korenike v zemlji proste, storí, da rastejo tudi vrhovi na vse strani in drevesu delajo lepo podobo.

* Na vrtu kmetijske družbe ljubljanske na Poljanah je naprodaj seme moharjevo.

Kar se tiče rodovitosti, tudi ni prezreti, da stare veje po drevji onemorejo, deblo in vrhovi so pa še pri dobri moči in rasti. To marni drevorejec kmali opazi iz tega, da tako drevje iz debela ali vrhov odganja čvrste mladike. Zato poreže stare veje blizo takih mladik in omladi drevo, da mu naprej rodi zaželenega sadú.

Dr. Orel.

Gospodarski pomenki.

O ribištvu.

Iz lutomerskega okraja na Štajarskem smo prejeli sledeče vprašanje:

„Ker večkrat v „Novicah“ beremo, da Vas kmetje prašajo za to ali uno, in vselej podučljiv govor dobivajo, Vas vprašamo tudi mi o ribičiji: ali je še zdaj gosposka ali kmetiška? V naši občini gré vse narobe; naši občani so ribičijo imeli dolgo vsi vkup v najemu od gosposke gornje Radgone; pred 8 leti je vzelo 6 kmetov tihoma ribičijo v najem, drugih 13 so pa odstavili. Vprašamo Vas tedaj, ali so še zdaj ribičije gosposke ali kmetiške, ker smo čuli, da je nek časnik oznanil, da ribištvu spada občini kakor lov, kterege je tudi pred gosposka imela. Nekteri pravijo, da so poslanci pozabili ribičije omeniti in da zato ostane vsikdar gosposka. Zato lepo prosimo, naj nam to reč „Novice“ razjasnijo.

V imenu več kmetov.“

Nate odgovor na to vprašanje, s katerim Vam naznanjamo dotične cesarske postave.

Na neko pritožbo je c. kr. ministerstvo notranjih oprav 24. oktobra 1850 pod števil. 22748 ukazalo, da sploh po vsej deželi veljavne ribiške pravice do tistihmal po starem ostanejo, dokler se ta reč drugače ne prenaredí; ob enem se je pa s tem ukazom reklo, da se je ravno takrat začelo posvetovanje o teh prenebah. — Po razglasu c. kr. deželnega poglavarstva od 12. marca 1852 je c. kr. ministerstvo notranjih oprav po dogovoru z ministerstvom pravosodja, kmetijstva in rudinstva oklicalo, da po patentu, s katerim so bila zemljišča desetine in tlake rešena, niso bile ribiške pravice preklicane, in da tedaj ostanejo, kakor so bile pred 1848. letom. Kjer pa so takošne razmere med lastnikom in vživavcem ribarije, da spadajo pod postavo 7. septembra 1848. leta, tam naj komisije, ki so postavljene za zemljiščino odvezo, to reč doženó.

Po teh postavah, ki še do danes veljajo, so tedaj ribiške pravice take, kakor pred 1848. letom.

Dostaviti imamo le to, da te postave je razglasilo c. kr. kranjsko deželno poglavarstvo; al ker se pozivljajo povsod na ministerske ukaze, se more misliti, da veljajo za vse dežele našega cesarstva, tedaj tudi za Vas Štajarce.